

ugovor nije bio priložen teretnici, pa prema tome primaoci nisu mogli ni znati za postojanje klauzule o nadležnosti. Prihvaćena su naprotiv druga dva razloga. Klauzulu da je vozarina plativa u Marseilleu stranke su dobrovoljno derogirale plaćanjem vozarine u drugome mjestu. Što se tiče trećeg razloga prvostepeni sud navodi da primalac nije bio francuski državljanin, pa prema tome ni osiguratelj koji stupa u njegovu pravnu poziciju ne može zahtijevati da se prema njemu primjenjuju propisi koji se odnose na francuske državljanke.

Protiv ove presude žalili su tužitelji. U žalbi navodi da nije bitno gdje je vozarina stvarno plaćena, već gdje je, prema ugovoru, morala biti plaćena. Osim toga dokazuje da je primalac francuski državljanin.

Drugostepeni sud je potvrdio prvostepenu presudu iz slijedećih bitnih razloga:

Nesporno je među strankama da je u čarter-partiju bila rukom unesena klauzula o nadležnosti Arbitraže u Londonu, kao i to da se teretnica pozivala na uvjete čarter-partije. Sud stoji na stajalištu da je primaocu navedena klauzula bila poznata, jer da je primalac mogao primiti robu morao je imati čarter-partiju. Budući da je primaocu klauzula o nadležnosti bila poznata, na njega se ona mora i primijeniti.

(DMF 1968, str.31)

B.J.

Bilješka. - U zadnje vrijeme se sve češće pojavljuje problem valjanosti klauzula o nadležnosti suda. Ovo je naročito aktuelno ako se ta klauzula koja je unesena u ugovor ne reproducira u teretnici. Sudovi još nisu u ovom pogledu zauzeli jedinstveno stajalište, pa gornja presuda predstavlja samo jedno od mogućih rješenja. Da bi brodari bili sigurniji da će im se priznati klauzula o nadležnosti suda koja njima odgovara, potrebno je da ju unesu ne samo u ugovor nego i u teretnicu.

B.J.

APELACIONI SUD, Rennes

Presuda od 12.IV 1967.

Sté N.V. Scheepvaarkantoor-Groningen c/a
Sté lorientaise des produits de la pêche

Prijevoz stvari morem - Odgovornost brodoglasnika i naručitelja prijevoza - Ako je u teretnicu unesena "Identity of

carrier clause" prema kojoj se zakonitom imao teretnice priznaje direktan odnos prema brodovlasniku, zakoniti imalac teretnice može naknadu štete zahtijevati i od brodovlasnika

Brodovlasnik je sklopio ugovor o prijevozu ribljeg brašna s naručiteljem prijevoza. U ugovoru je bilo navedeno da se teret slaže u brod na isključivi naručiteljev rizik. Naručitelj je ukrcao tri različite partije ribljeg brašna, a zapovjednik je za svaku od njih izdao posebnu teretnicu. U tereticama nije bila navedena nikakva zapovjednikova opaska koja bi se odnosila na teret. Medjutim u svakoj od njih bila je unaprijed odštampana tzv. "Identity of carrier clause" na temelju koje se zakonitom imao teretnice priznaje direktan odnos prema brodovlasniku. Na određištu je ustanovljeno da su se razne partije tereta međusobno pomiješale, što je prouzrokovalo troškove odvajanja tereta. Za naknadu ove štete primalac tuži brodarka koji je ujedno bio i vlasnik broda.

Tuženi brodarka podiže prigovor pomanjkanja pasivne legitimacije, tvrdeći da se prema ugovoru o prijevozu sklopljenom s naručiteljem prijevoza ukrcaj robe vršio isključivo na tužiteljev rizik, pa prema tome za utuženu štetu odgovara samo naručitelj.

Drugostepeni sud je potvrdio presudu prvostepenog suda koja je brodarka proglasila odgovornim za naknadu utužene štete i to iz slijedećih bitnih razloga:

Zapovjednik je, što je medju strankama nesporno, potpisao tri teretnice bez ikakvih opazaka koje bi se odnose na teret. Navedene teretnice, potpisane od strane zapovjednika u ime brodarka stvaraju potpunu i isključivu brodarkovu odgovornost, čuvajući mu medjutim netaknuto pravo da zahtijeva naknadu štete od naručitelja prijevoza, ukoliko ga na to ovlašćuju uvjeti medjusobno sklopljenog ugovora.

(DMF 1968, str.86)

B.J.

Bilješka.- U gornjoj presudi nisu na žalost dovoljno razjašnjena dva, po našem mišljenju, bitna pitanja. U prvom redu nije iz obrazloženja presude jasno o kakvom se ugovoru radilo izmedju brodarka i naručitelja prijevoza. Ukoliko se radilo o običnom ugovoru o prijevozu, tada je izvan svake sumnje da za gore navedene štete odgovara brodarka. U obrazloženju se navodi da su stranke sklopile "affrètement au voyage", ali se nije ulazilo u detaljniju

analizu odnosa nastalog tim ugovorom. Prema našem pravu trećem imaocu teretnice svagda je odgovoran i brodar, a stvar je konkretnog slučaja da li će uz brodara primaocu odgovarati i naručitelj prijevoza. Odgovornost ovoga posljednjeg postojat će npr. kad je on sklopio podprijevozni ugovor. Drugo pitanje koje je ostalo nerazjašnjeno jest koju pravnu snagu ima "Identity of carrier clause". Da li je naime sud zauzeo svoje stajalište oslanjajući se isključivo na tu klauzulu, ili, bez obzira na nju, na okolnost da je zapovjednik bez ograde potpisao teretnicu iz koje činjenice zaključuje sud da ju je potpisao u ime brodara.

B.J.

APELACIONI SUD, Rouen

Presuda od 14.IV 1957.

Sté Anonyme des Grands Moulins
de Strassbourg c/a Office tunisien
des céréales légumineuses alimentaires
et autres produits agricoles
de Tunisie

Kupoprodaja CIF - Prelazak vlasništva na kupca - Prigovor kvalitativnih mana na robi - Vlasništvo prelazi na kupca od prodavaoca ukrcajem robe na brod - Unatoč tome kupac može staviti prigovor na kvalitetu robe i kasnije - Nisu opravdani kupčevi prigovori na kvalitativne mane robe ako ne uspije dokazati da je roba imala mane prije ukrcaja

Tužiteljica (Grands Moulins) kao kupac 7.500 tona žita ustala je tužbom za NF 10.674,58 i NF 1.000.- protiv tuženoga (Office tunisien des céréales) s razloga što je kupila žito CIF - francuska luka i što je, prema ugovoru, tuženi izdao uvjerenje o kvaliteti žita, pa kad je u luci odredišta utvrđeno da je u žitu bilo nametnika, i kad je vještak utvrdio koliko je smanjena vrijednost žita, te da je potrebna dezinfekcija cijele količine žita, jer da je tužiteljici nastala utužena šteta.

Prvostepeni sud je odbio tužbu, a Apelacioni sud je odbio žalbu iz ovih bitnih razloga:

Vlasništvo tereta kod CIF-kupoprodaje prelazi na kupca stavljanjem robe na brod. Iz toga još ne slijedi da kupac ne bi prodavaocu mogao staviti prigovore koji bi slijedili iz mana robe. Međutim u ovom slučaju je tuženi prodavalac izdao uvjerenje kojemu su stranke pridavale pravno relevantno značenje, i iz kojega je slijedilo da je roba